

Aandacht voor dier en mens

Wilma Wolters

Technische kengetallen, diergezondheid en de kostprijs zijn allemaal belangrijk op agrarische bedrijven. Maar ook de mens op die bedrijven en zijn of haar welzijn mag niet vergeten worden. Agrivaknet had er in de afgelopen maanden allemaal aandacht voor.

Koen Uitdehaag van voederbedrijf Trouw Nutrition deelde op 21 mei zijn kennis over premixen bij legpluimvee tijdens de masterclass 'Premixen'. Vorig jaar was hij ook spreker op de masterclass over hetzelfde onderwerp maar dan voor vleespluimvee. "De basis, wat een premix is en waar die uit kan bestaan, was bij beide masterclasses hetzelfde", vertelt Dineke Rietveld, die tweemaal per jaar een masterclass organiseert voor Agrivaknet. "Maar de toepassing van de premixen is voor beide diergroepen net weer anders en natuurlijk bespreken we

casussen die specifiek over de betreffende diersoort gaan."

Telefoontje naar voerleverancier

Er waren zeven deelnemers in de masterclass, voornamelijk voeradviseurs en nutritionisten van zowel voer- als additievenbedrijven. Er hadden nog meer mensen bij gekund, maar voor een masterclass werken kleine groepen het beste, is de ervaring van Rietveld. "Dat zag ik ook dit keer. Elke deelnemer heeft zijn eigen vakgebied, dus wat voor de een vanzelfsprekend is, is voor de ander een eyeopener. De een komt dagelijks op bedrijven en is praktisch gericht, de ander is meer theoretisch werkzaam. Het is mooi om te zien dat ze elkaar aanvullen en van elkaar leren." Rietveld probeert die openheid te stimuleren door deelnemers vooraf te vragen om zelf met voorbeelden, casussen of vragen te komen.

Een van de vragen die op tafel kwam, was of additieven in voer en in water elkaar kunnen aanvullen. Uitdehaag: "Het advies is veelal om additieven zoals premixen via het water te verstrekken. Dat is sneller en effectiever. Wil je via het voer additieven toevoegen dan is er eerst een telefoontje naar de voerleverancier voor nodig en gaat er een paar dagen overheen voordat je het tot je beschikking hebt. Additieven via het water kun je daar direct aan toevoegen. Bovendien, als dieren ziek zijn zullen ze minder eten, maar drinken blijven ze in de meeste gevallen wel doen. Daarnaast nemen de dieren additieven sneller in het lichaam op als ze die via het drinkwater binnenkrijgen."

De tweede masterclass die Agrivaknet dit jaar organiseert gaat over immunosuppressie bij pluimvee.

Opfokkosten kalf zeer variabel

Op een van de laatste dagen van mei organiseerde Agrivaknet een bijeenkomst over het kalf: 'Gezonde kalveren, gezonde cijfers'. De bijeenkomsten over melkveehouderij en kalverhouderij organiseert Agrivaknet in samenwerking met Henriëtte Rozendaal.

Zo'n 55 aanwezigen met uiteenlopende achtergronden – vanuit de WUR, jongveespecialisten, farmaceuten, dierenartsen – werden onder meer bijgepraat over de enorm gestegen kosten van jongveeopfok. Onderzoeker diergezondheidseconomie Wilma Steeneveld van de Universiteit Utrecht zette de kosten op een rijtje. De opfok tot vaars kost gemiddeld 3.000 euro per dier, berekende zij. "Veel veehouders onderschatten de kosten van jongveeopfok – maar die zijn dan ook zeer bedrijfsspecifiek. Wel is duidelijk dat arbeid, huisvesting en voer de grootste kostenposten zijn." In het Kwin, het Handboek Kwantitatieve Informatie Veehouderij, wordt arbeid gezet op 34 euro per uur, en wordt gerekend dat alle aanwezige kalveren tussen nul en één jaar aan arbeid één uur per dag kosten. Verder is een veehouder gemiddeld 50 euro per kalf van 0 tot 1 jaar kwijt aan gezondheidszorg. Steeneveld rekende verschillende scenario's door en zag dat met een lage afkalftijd van vaarsen en met minder vervanging van dieren, veehouders veel geld kunnen besparen.

Ook melk

Piet Ameel van Trouw Nutrition hield een lezing over dehydratatie van het kalf. Het transport van het kalf van melkveehouder naar kalverhouder veroorzaakt volgens de nutritionist stress, waardoor het kalf kan uitdrogen. Uit onderzoek blijkt dat bij een dehydratatie van meer dan 10 procent, het sterftepercentage van kalveren stijgt tot boven de 11 procent. Bij uitdroging wordt veelal een elektrolytenoplossing gegeven. Dat is een goede oplossing volgens Ameel, maar hij vindt dat de kalveren daarnaast melk nodig hebben direct na aankomst bij de kalverhouder. "De melk zorgt voor de nodige energie, zodat belangrijke organen ongestoord blijven groeien. Ook blijft zo de vitaminen- en mineralenvoorziening op peil."

Experimenteren kan inspireren

Dierenarts bij dierenartsenpraktijk Het Drentse Hart Bernd Hietberg zette met zijn presentatie de aanwezigen aan tot

nadenken. Hij vertelde interessante feitjes. "Koppels met 100 procent Nederlandse kalveren gebruiken tot 10 procent meer antibiotica dan vergelijkbare koppels uit andere herkomstlanden." Of: "Kalveren met een hoger gemiddeld opzetgewicht hebben 1 procent lager antibioticagebruik." Maar ook: "Een uitbraak van cryptodiarree kost zomaar 195 euro per vaars." Hietberg wees op aankomende wetgeving. Emissiereductie, bijvoorbeeld. "1 gram daling van het ruw eiwit op een bedrijf betekent 1 procent minder uitstoot. En daarbij moet je je realiseren dat 80 procent van het eiwit naar de melkgevend koeien gaat." En over het Conventant Dierwaardige veehouderij: "Het stoppen met onthoornen, meer weidegang en misschien ook wel het kalf bij de koe houden, heeft allemaal zijn effecten, ook op het jongvee. Ik zie dat veehouders geïnspireerd willen worden hoe zij dergelijke zaken op hun bedrijf kunnen inpassen. Zij willen die inspiratie krijgen door en van collega's die experimenteren, niet van collega's die nichemarkten opzoeken." Ook ging Hietberg in op het verlies van de derogatie. "Uiteindelijk betekent een lagere bemestingsnorm dat er minder mineralen in het voer zitten. Dat heeft effecten op het haarkleed, de groei, vruchtbaarheid en vitaliteit van de dieren." De dierenarts adviseert om de mineralenbalans van de dieren te checken via de tankmelk of door tweemaal per jaar bloed te prikken. "Check dan in ieder geval op koper, selenium, mangaan, jodium, kobalt, molybdeen en vitamine A." Tot slot ging de dierenarts nog even in op het aanspreken van veehouders. "Ik denk dat je veehouders het beste gemotiveerd krijgt als je in je gesprek aansluit bij hun bedrijf en hun mogelijkheden. Wijs niet te veel naar hoe anderen het doen, maar leg de nadruk op hun eigen kracht en doelen."

Suïcidepreventie: 'Je mag het gesprek aangaan'

Agrivaknet werkt al enige tijd samen met Stichting Zorg om Boer en Tuinder (ZOB). Ruben Tolboom is bestuurslid bij Agrivaknet en vrijwilliger bij ZOB. Voor de tweede keer gaf ZOB voor Agrivaknet-leden kosteloos de '113 gatekeeperstraining'. "Het is een training die meer inzicht geeft in de omstandigheden rondom suicide", legt Tolboom uit. De vijftien erfbetreders die de training begin juni volgden, hadden allemaal wel direct of indirect over suïcidale gedachten op het boerenf gehoord. "Toch hoeft je daar niet per se mee in aanraking te zijn geweest om deel te nemen aan de training. Die traint ook je gespreksvaardigheden in algemene zin", zegt Tolboom.

De training duurt een dagdeel. Eerst is er ruimte om eventuele ervaringen uit te wisselen. "Dat is zwaar om te horen, maar schept wel een gezamenlijk belang", zag Tolboom. Vervolgens wordt er veel gewerkt in

kleine groepjes, met onder meer rollenspellen. De insteek is praktisch, naast de nodige theorie. "De trainers zijn zeer professioneel en zorgen dat er een vertrouwde sfeer ontstaat die geborgenheid geeft." Alle deelnemers gaven aan het einde van de training aan dat zij zich toegerust voelden om het gesprek aan te gaan met iemand van wie zij vermoeden dat die kampt met gedachten aan zelfdoding. Wat de deelnemers vooral mee naar huis namen is hoe zij suïcidale gedachten bij iemand kunnen herkennen en welke stappen zij kunnen zetten om te helpen. Tolboom vertelt: "Je mag best benoemen dat je vermoedt dat iemand aan zelfdoding denkt en je kan daar wel naar vragen. Het werkt niet zo dat je mensen daarmee op een idee brengt, waar men soms bang voor is. Het is juist zo dat als deze mensen gaan praten, de kans afneemt dat ze uiteindelijk tot actie overgaan." Het idee vervolgens is niet zozeer dat je zelf gaat helpen, maar wel dat je kunt doorverwijzen naar de juiste hulp.

Derogatie heeft effect op vitaliteit

■ Kalvercijfers

De nieuwste cijfers en feiten over het kalf werden gedeeld tijdens de bijeenkomst 'Gezonde kalveren, gezonde cijfers'. Foto: Ruben Tolboom